

Η Στρατιά της Ανατολής στη Θεσσαλονίκη, 1915-1918: η πόλη και οι αναπαραστάσεις της

/ [Πεμπτούσια](#)

«Περιχαρακωμένο στρατόπεδο», «Μικρή αδερφή της Κωνσταντινούπολης «Μαργαριτάρι του Αιγαίου», «Πολυπόθητη πόλη». Αυτοί είναι μερικοί μόνο από τους χαρακτηρισμούς που χρησιμοποιήθηκαν για τη Θεσσαλονίκη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Για χρόνια εγκλωβισμένη στα παραπάνω στερεότυπα, η πόλη στα μετόπισθεν του «ξεχασμένου», όπως έχει συχνά χαρακτηριστεί, Μακεδονικού Μετώπου (1915-1918) θα αποτελέσει το αντικείμενο μελέτης της διεθνούς διημερίδας που θα πραγματοποιηθεί στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού στις 28 και 29 Σεπτεμβρίου 2018.

01. Ρενέ Πρεζελάν, «Ανάμνηση. Ταγκό. Θλίψη. Σαμλί, Μάιος 1916».Λιθογραφία από σκίτσο με σκηνές από τη ζωή στρατιωτών της Στρατιάς της Ανατολής, 1916. Συλλογή Β. Μήτου.

Ερευνητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό θα εξετάσουν πώς είδαν τη Θεσσαλονίκη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου οι ξένοι στρατιώτες της Στρατιάς της Ανατολής, τις σχέσεις των κατοίκων με τις χιλιάδες στρατιωτών που εγκαταστάθηκαν στην περιφέρεια της πόλης, επιχειρώντας παράλληλα να εγγράψουν το παράδειγμα της παρουσίας της Στρατιάς της Ανατολής στη Θεσσαλονίκη στον ευρύτερο λόγο για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η διεθνής διημερίδα αποτελεί παράλληλη εκδήλωση της έκθεσης «Στη δίνη του Μεγάλου Πολέμου: Η αναπαραστάσεις της Θεσσαλονίκη της Στρατιάς της Ανατολής (1915-1918)» (έως 30 Σεπτεμβρίου 2018, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων Ευτυχία Κουρκουτίδου-Νικολαΐδου) και εντάσσεται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 και του εορτασμού των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς (28-30 Σεπτεμβρίου 2018).

Πρόκειται για μία διοργάνωση του Μουσείου σε συνεργασία με το Γενικό Προξενείο της Γαλλίας στη Θεσσαλονίκη και το Γαλλικό Ινστιτούτο. Στο πλαίσιο αυτό στο πρόγραμμα της διημερίδας εντάσσεται και η τελετή για τον εορτασμό της συμπλήρωσης 100 χρόνων από την Ανακωχή της Θεσσαλονίκης (29 Σεπτεμβρίου 1918) στο Στρατιωτικό Νεκροταφείο Ζέιτενλικ, παρουσία της Υφυπουργού Άμυνας, κυρίας Geneviève Darrieussecq.

28-29 Σεπτεμβρίου 2018

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

Αμφιθέατρο Στέφανος Δραγούμης

Είσοδος Ελεύθερη

Γλώσσες εργασίας: Ελληνικά, Αγγλικά, Γαλλικά (ταυτόχρονη μετάφραση θα είναι διαθέσιμη)

Το Σαββατοκύριακο του εορτασμού (29 και 30 Σεπτεμβρίου 2018) η είσοδος στο Μουσείο είναι ελεύθερη.

02. Γυναίκες στην ύπαιθρο της Θεσσαλονίκης. Φωτογραφία από αυτοσχέδιο φωτογραφικό άλμπουμ Βρετανού στρατιώτη. Συλλογή Δ. Στεργιούλα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑΣ

Παρασκευή 28.9.2018

9.30-10.00 Χαιρετισμοί- παρουσίαση της έκθεσης

Α΄ συνεδρία. Η πόλη και οι κάτοικοι

Πρόεδρος: Στράτος Δορδανάς (Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας)

10.00-11.00 Κύρια ομιλία

Ιωάννης Μουρέλος (Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)
Δομικά χαρακτηριστικά του Εθνικού Διχασμού.

11.00-12.00

Ευάγγελος Χεκίμογλου (Έφορος, Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης)
Οι παλιοί κάτοικοι της «μνημειακής πλατείας».

Μαριλένα Παπαδάκη (Δρ Ιστορίας, École des Hautes Études en Sciences Sociales)
Η Στρατιά της Ανατολής (1915-1919) υπό το φως των νομικών πηγών: ζητήματα νομιμοποίησης και αλληλεπίδρασης με τις τοπικές κοινότητες.

12.00-12.30 Παύση για καφέ

12.30-14.30 Β' συνεδρία. Στρατιώτες vs κάτοικοι

Πρόεδρος: Ιωάννης Μουρέλος (Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)

Νέστωρ Μπαμίδης (Διευθυντής, Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας)- Αρετή Μακρή (Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας)

Σχέσεις που καλλιέργησαν οι Κηπουροί της Θεσσαλονίκης με την πόλη και τους κατοίκους της.

Jasmina Tomasevic (Φιλολόγος-Ιστορικός)

Στα παρασκήνια του Μακεδονικού Μετώπου: Η Θεσσαλονίκη και οι κάτοικοί της στα μάτια του σερβικού στρατού.

Francine Saint Ramond (Δρ Ιστορίας, Paris I Panthéon-Sorbonne)

Η ανακάλυψη της «Ανατολής» από τους Γάλλους στρατιώτες μέσα από το παράδειγμα της Θεσσαλονίκης 1915-1918.

Έλλη Λεμονίδου (Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Πατρών)

Μεσοπολεμικοί απόηχοι της παρουσίας της Στρατιάς της Ανατολής στη Θεσσαλονίκη: Οι μαρτυρίες των γαλλικών πηγών.

14.30-16.30 Παύση για μεσημεριανό

Γ' συνεδρία. Φωτογραφικές αναπαραστάσεις

Πρόεδρος Άνη Κοντογιώργη (Δρ Ιστορικός Τέχνης-Θεατρολόγος, ΥΠΠΟΑ)

16.30-17.30 Κύρια ομιλία

Rolf Sachsse (Πρώην Αντιπρύτανης, Πανεπιστήμιο Καλών Τεχνών Saar)

Ο Μεγάλος Πόλεμος ως Πόλεμος των Μέσων: καλές τέχνες, τύπος και ιδιωτική

φωτογραφία, ταινίες και άλλα μέσα ως συνιστώσες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

17.30-18.00 Παύση για καφέ

18.00-19.00

Μαρία Ξυπολοπούλου (Υποψήφια διδάκτωρ Ιστορίας, Paris 1-Panthéon)

Ο «πόλεμος» των εικόνων: Όψεις της φωτογραφικής πρακτικής κατά τη διάρκεια του Α Παγκοσμίου Πολέμου.

Θανάσης Σωτηρίου (Ιστορικός Τέχνης, ΥΠΠΟΑ)

Το Μεγάλο Αεροναυτικό Πάρκο της Θεσσαλονίκης.

19.00-20.00 Κυρία Ομιλία

Hilary Roberts (Επιμελήτρια, Imperial War Museum)

«Έχω δει πολλά.... αλλά ποιος νοιάζεται;»: φωτογραφία και η Στρατιά της Ανατολής στη Θεσσαλονίκη κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

03. Πολ Ζουβ, Βουβάλι έξω από το ανατολικό τείχος της Θεσσαλονίκης, 1916. Συλλογή Αρσέν & Ρουπέν Καλφαγιάν.

Σάββατο 29.9.2018

10.00-12.30

Εορτασμός της εκατονταετηρίδας της Ανακωχής της Θεσσαλονίκης, που

διοργανώνει ο Ελληνικός Σύλλογος Παλαιμάχων και προσκαλεί Συλλόγους Παλαιμάχων των Συμμαχικών Στρατών, παρουσία της Υφυπουργού Άμυνας, κυρίας Geneviève Darrieussecq.

Θα ακολουθήσει συναυλία στον ίδιο χώρο με τίτλο «Ζέιτενλικ, η επαναφορά της Ειρήνης» υπό την διεύθυνση του Γάλλου συνθέτη Philippe Forget.

13.00-15.00 Δ' συνεδρία. Αρχαιολογία και ιδεολογία

Πρόεδρος: Στέλιος Ανδρέου (Ομότιμος Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)

Μαρία Καμπούρη (Ομότιμη καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)
Η εικόνα της Θεσσαλονίκης μέσα από το έργο των στρατιωτών-ζωγράφων.

Πέλλη Μάστορα (Δρ Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης)

Η Γαλλική Στρατιά της Ανατολής στη Ροτόντα: αρχαιολογική έρευνα ή επέλαση στην αρχαιολογία της Θεσσαλονίκης; Νεώτερες εκτιμήσεις.

Στυλιάνα Γκαλινίκη (Δρ Αρχαιολόγος, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης)

Ο Μέγας Αλέξανδρος του Εμπράρ: μνήμη και χώρος στη Θεσσαλονίκη (1912-1925).

Λιάνα Στεφανή (Δρ Αρχαιολόγος, Διευθύντρια Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης)

Αρχαιότητες και εθνική ιδεολογία στις παραγμένες αρχές του 20ού αιώνα.

15.00-17.00 Παύση για μεσημεριανό

17.00-18.00 Ε' συνεδρία. Απόηχοι

Πρόεδρος: Ευθυμία Γεωργιάδου-Κούντουρα (Πρώην Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)

Αλεξάνδρα Γουλάκη Βουτυρά (Καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)

Η Στρατιά της Ανατολής ζωγραφίζει τη Θεσσαλονίκη.

Σάκης Σερέφας (Λογοτέχνης)

Η Θεσσαλονίκη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου στην ποίηση των ξένων.

18.00-18.30 Καταληκτικές παρατηρήσεις - κλείσιμο διημερίδας

04. Προσωπικά αντικείμενα του Ζαν Επινά (1884-1975), που υπηρέτησε στη Θεσσαλονίκη κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Δωρεά Γιώργου Κιουρτζιάν, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού.